

DGG-001-001561

Seat No. _____

B. A. (Sem. V) (CBCS) Examination

May/June – 2015

Economics : Paper - XVI

(Regional Economics - I) (Optional) (New Course)

Faculty Code : 001

Subject Code : 001561

Time : 2½ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : દરેક પ્રશ્નના ગુણ સરખા છે.

વિભાગ-1

1 બહુવિધ વિકલ્પ પ્રશ્નો:

20

(1) કુદરતી સંપત્તિનું કાર્યક્ષેત્ર કેવું છે ?

(A) મર્યાદિત

(B) સંકુચિત

(C) વ્યાપક

(D) એક પણ નહીં.

(2) આર્થિક વિકાસએ કયા પ્રકારની પ્રક્રિયા છે ?

(A) સતત

(B) અસતત

(C) સમાન

(D) એક પણ નહીં

(3) કુદરતી સાધનો નીચેનામાંથી કઈ વિશેષતા ધરાવે છે ?

(A) પરિવર્તનશીલ હોય છે.

(B) ઉદ્યોગોના વિકાસમાં સહાયક બને છે.

(C) ટેકનોલોજીના વિકાસમાં વધારો કરે છે.

(D) ઉપરોક્ત ત્રણેય

(4) કુદરતી સાધનોના વિકાસ અને ઉપયોગમાં નીચેનામાંથી કયું પરિબળ અવરોધરૂપ બને છે ?

(A) અલ્પ આર્થિક વિકાસ

(B) ઊંચી ભાવ સપાટી

(C) મર્યાદિત પૂરક સાધનો

(D) ઉપરોક્ત ત્રણેય

(5) જુલાઈ 2000માં જાહેર કરવામાં આવેલ નવી રાષ્ટ્રીય કૃષિ નીતિને કયા નામે ઓળખવામાં આવે છે ?

(A) નીલ ક્રાંતિ

(B) શ્વેત ક્રાંતિ

(C) ઈન્દ્રધનૂષ ક્રાંતિ

(D) હરિયાણી ક્રાંતિ

- (6) પ્રાદેશિક વિકાસ સંબંધી નીતિ નક્કી કરવામાં કઈ બાબત સહાયક બને છે ?
- (A) પરંપરાગત વિચારધારા (B) અધિકતમ લોકોને લાભ
(C) જડવલણ (D) ઉપરોક્ત ત્રણેય
- (7) પ્રાદેશિક વિકાસ માટે નીચેનામાંથી કયો સિદ્ધાંત ઉપયોગી બની શકે છે ?
- (A) મહત્તમ લાભનો સિદ્ધાંત (B) મહત્તમ નફાનો સિદ્ધાંત
(C) વિવિધ હેતુલક્ષી સિદ્ધાંત (D) ઉપરોક્ત તમામ
- (8) ભારતમાં જંગલ પેદાશોની ઉત્પાદકતા અન્ય દેશો કરતાં કેવી જોવા મળે છે ?
- (A) ઊંચી (B) મધ્યમ
(C) નીચી (D) ઓછી-વધતી
- (9) દેશના કુલ ભૌગોલિક વિસ્તારમાંથી કેટલા ભાગમાં જંગલો હોવા જોઈએ ?
- (A) પાંચમા ભાગમાં (B) ત્રીજા ભાગમાં
(C) બીજા ભાગમાં (D) ચોથા ભાગમાં
- (10) કોઈપણ દેશમાં કુદરતી સાધનોના ઉપયોગના પ્રમાણને નક્કી કરવામાં કયું પરિબલ નિર્ણાયક બનતું નથી ?
- (A) મૂડીનું પ્રમાણ (B) બજારનું કદ
(C) ઔદ્યોગિક વ્યવસ્થા (D) પરંપરાગત જીવન વ્યવસ્થા
- (11) પ્રાદેશિક વિકાસ સંબંધી કઈ બાબત વધુ ઉપયોગી બને છે ?
- (A) વૈજ્ઞાનિક સંશોધન (B) વ્યાપક સર્વેક્ષણ
(C) સમતુલિત ઉપયોગ (D) ઉપરોક્ત તમામ
- (12) ખેત વિકાસમાં પહેલી ક્ષમતાનો પૂરો લાભ લેવા માટે નીચેનામાંથી કઈ બાબતને પ્રોત્સાહિત કરવાની જરૂર છે ?
- (A) ગ્રામીણ આંતર માળખાને વધુ સુંદર બનાવવું
(B) કૃષિ-આધારિત ધંધા-ઉદ્યોગના વિકાસને વેગ આપવો
(C) ગ્રામીણ ક્ષેત્રોમાં રોજગારીની તકોમાં વધારો
(D) ઉપરોક્ત ત્રણેય પરિબલો
- (13) ભારતમાં મત્સ્ય ઉદ્યોગ અને જળપેદાશોના ઉત્પાદન ક્ષેત્રે કઈ ક્રાંતિનો જન્મ થયો છે ?
- (A) હરિયાણી ક્રાંતિ (B) શ્વેત ક્રાંતિ
(C) નીલી ક્રાંતિ (D) મેઘધનુષ-ક્રાંતિ

- (14) ભારતમાં દૂધ અને પેદાશોના ઉત્પાદન ક્ષેત્રે કઈ ક્રાંતિનો જન્મ થયો છે ?
- (A) મેઘધનૂષ ક્રાંતિ (B) શ્વેત ક્રાંતિ
(C) હરિયાણી ક્રાંતિ (D) નીલી ક્રાંતિ
- (15) ભારતમાં આર્થિક વિકાસના પ્રથમ તબક્કામાં કઈ મૂડીમાં વૃદ્ધિ કરવાની બાબતને પ્રાધાન્ય આપવામાં આવેલ છે ?
- (A) માનવ મૂડીમાં (B) ખનિજ મૂડીમાં
(C) ભૌતિક મૂડીમાં (D) અભૌતિક મૂડીમાં
- (16) ભારતમાં રાષ્ટ્રીય કૃષિ વિકાસ નીતિ 2000 અંતર્ગત કૃષિક્ષેત્રના વિકાસનો વૃદ્ધિદર પ્રતિ વર્ષ કેટલા ટકાનો નક્કી કરવામાં આવ્યો છે ?
- (A) 4% (B) 8%
(C) 3.5% (D) 5%
- (17) ભારતમાં કઈ આંતરરાષ્ટ્રીય સંસ્થા સાથેના કરારો અનુસાર ખેતપેદાશો પરના જથ્થાત્મક અકુંશો દૂર કરવામાં આવ્યા છે ?
- (A) FAO (B) FERA
(C) WTO (D) FEMA
- (18) પ્રાદેશિક વિકાસ સંબંધી નીતિ ઘડવામાં કઈ બાબતનો સમાવેશ ન કરી શકાય ?
- (A) કુદરતી સાધનોનો મહત્તમ ઉપયોગ
(B) સંરક્ષણ વ્યવસ્થા
(C) સંશોધન કાર્યક્રમો
(D) વિકાસ કાર્યક્રમો
- (19) માનવ વિકાસ સાધવા માટે કયા પરિબલો સહાયક બને છે ?
- (A) સામાજિક સ્થિરતા માટે (B) સાંસ્કૃતિક વિકાસ માટે
(C) કુટુંબને કદ ઘટાડવા (D) ઉપરોક્ત ત્રણેય
- (20) કુદરતી સાધનોના વિકાસ માટે અવરોધરૂપ બગાડને અટકાવવા માટે નીચેનામાંથી કયા સિદ્ધાંતનું પાલન થવું જોઈએ ?
- (A) વિવિધ હેતુલક્ષી સિદ્ધાંત (B) આર્થિક સ્થિરતાનો સિદ્ધાંત
(C) ન્યૂનતમ દુર્વ્યયનો સિદ્ધાંત (D) મહત્તમ લાભનો સિદ્ધાંત

વિભાગ-2

2 પ્રાદેશિક અર્થશાસ્ત્રનો અર્થ અને મહત્ત્વ જણાવો. 10

અથવા

2 પ્રાદેશિક અર્થશાસ્ત્ર એટલે શું ? પ્રાદેશિક અર્થશાસ્ત્રનું કાર્યક્ષેત્ર જણાવો.

3 શ્રમના સ્થળાંતરને અસર કરનાર પરિબલો વર્ણવો. 10

અથવા

3 પ્રાદેશિક આર્થિક વિકાસમાં રાજ્યનો ફાળો ચર્ચો.

4 ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈ પણ બે) 16

- (1) નીપજ-નિયજક વિશ્લેષણ
- (2) કુદરતી સંપત્તિ
- (3) વેબરનો સિદ્ધાંત
- (4) પ્રાદેશિક વિકાસની સમસ્યાઓ.

5 ટૂંકા પ્રશ્નોના ઉત્તરો આપો. (કોઈ પણ બે) 14

- (1) વિસ્તાર આયોજન
- (2) પ્રાદેશિક ગુણનો સિદ્ધાંત
- (3) આંતર પ્રાદેશિક વેપાર અને ભાવ તફાવતો
- (4) આર્થિક વિકાસ અને આર્થિક વૃદ્ધિ વચ્ચનો તફાવત.

ENGLISH VERSION

Instruction : Each question carry equal marks.

SECTION - I

1 M.C.Q.

20

- (1) Which type of field is Natural Resources ?
(A) Limited (B) Narrow
(C) Broad (D) None of one
- (2) Which type of process is Economic Development ?
(A) Constant (B) Inconstant
(C) Equal (D) None of one
- (3) Which is distinguishes Natural Resources than following factors ?
(A) Flexible
(B) Supporting the Industrial Development
(C) To Increases of Technology
(D) Above all
- (4) Which factor is obstacle to develop and use of natural resources ?
(A) Under-economic (B) Development
(C) Limited (D) High prices
- (5) Which is known as New National Agriculture Policy on July 2000 ?
(A) Blue Revolution (B) White Revolution
(C) Rainbow Revolution (D) Green Revolution
- (6) Which policy is helpful to determine the related of Regional Development ?
(A) Traditional Thoughts
(B) Benefit of Maximum people
(C) Rigid attitude
(D) Above all
- (7) Which theory is useful to regional development ?
(A) Maximum Benefit Theory
(B) Maximum Profit Theory
(C) Various objective related theory
(D) Above all

- (8) Which type forest productivity than other countries in India ?
(A) High (B) Medium
(C) Low (D) High-low
- (9) How should desirable the total geographical area of forest in India ?
(A) 5th Proportion (B) 3rd Proportion
(C) 2nd Proportion (D) 4th Proportion
- (10) Which is not responsible to determine the use of Natural resources in India ?
(A) Ratio of Capital
(B) Size of Market
(C) Industrial Organization
(D) Traditional life-style
- (11) Which factor is useful the related of regional development ?
(A) Scientific Research
(B) Broad Survey
(C) Balanced use
(D) Above all
- (12) Which factor is full-utilized in the potential of agriculture development ?
(A) To make sound of Rural Infrastructure
(B) To encourage the agro-based industries
(C) To increase the job opportunity in rural sectors type of
(D) Above all
- (13) Which Revolution has born in fisheries Industries and water product production in India ?
(A) Green Revolution
(B) White Revolution
(C) Blue Revolution
(D) Rainbow
- (14) Which revolution has born in the milk and milk made products in India ?
(A) Rainbow Revolution
(B) White Revolution
(C) Green Revolution
(D) Blue Revolution

SECTION - II

2 Define and field of Regional Economics. 10

OR

Define and Importance of Regional Economics.

3 Discuss the role of state in regional Economic Development. 10

OR

Examine the factors of Labour shifting.

4 Write short note : (any two) 16

- (1) Analysis of Input-output
- (2) Natural Property
- (3) Waber theory
- (4) Problems of Regional Development.

5 Write short answer : (any two) 14

- (1) Expansion Planning
- (2) Regional Multiply Theory
- (3) Inter regional Trade and Differences of price
- (4) Difference between economic development and economic growth.